

BAĞIMSIZ DENETİM DÜZENLEMELERİ ve HUKUK

Dr. Abdullah YAVAŞ

Avukat

IFAC – International Federation of Accountants

History and Mission of IFAC

- Beginning with 63 founding members from 51 countries in 1977, IFAC's membership has grown to now include over 175 members and associates in more than 135 countries and jurisdictions worldwide.
- IFAC was founded on October 7, 1977, in Munich, Germany, at the 11th World Congress of Accountants to strengthen the global accountancy profession in the public interest by:
 - Developing high-quality international standards in auditing and assurance, public sector accounting, ethics, and education for professional accountants and supporting their adoption and use;
 - Facilitating collaboration and cooperation among its member bodies;
 - Collaborating and cooperating with other international organizations; and
 - Serving as the international spokesperson for the accountancy profession.

IFAC Tarihi ve Misyonu

- 1977'de 51 ülkeden 63 kurucu üye ile başlayarak, IFAC üye sayısı bugün 135 ülke ve egemen topraktan 175 üye ve ortaklaşmaya ulaşmıştır.
- IFAC, 11'inci Muhasebeciler Dünya Kongresi'nde 7 Ekim 1977'de Münih, Almanya'da, kamuoyunun çıkarı bakımından global muhasebecilik mesleğinin güçlendirilmesine hizmet etmek üzere,
 - **Bağımsız denetim ve güvence denetimi, devlet muhasebesi, etik ilkeler** ve muhasebe meslek mensuplarının eğitilmesi konularında yüksek kalitede uluslararası standartlar geliştirmek ve bunların kabulü ve kullanılması için destek sağlamak,
 - Üye kurumlar arasında işbirliği ve birlikte çalışmayı kolaylaştırmak,
 - Diğer uluslararası organizasyonlar ile işbirliği yapmak ve birlikte çalışmak,
 - Muhasebecilik mesleği için uluslararası sözcü olarak hizmet etmek.

IFAC – International Federation of Accountants

At the first meeting of the IFAC Assembly and Council in October 1977, a 12-point work program was developed to guide IFAC committees and staff through the first five years of activities. Many elements of this work program are still relevant today.

- Develop statements which serve as guidelines for international and auditing guidelines
- Establish the basic principles which should be included in the code of ethics of any member body of IFAC and to refine or elaborate on such principles as deemed appropriate
- Determine the requirements and develop programs or the professional education and training of accountant
- Collect, analyze, research, and disseminated information on the management of public accounting practices to assist practitioners in more effectively conducting their practices
- Evaluate, develop, and report on financial management and other management techniques and procedures
- Undertake other studies of value to accountants, such as a possible study on the legal liabilities of auditors
- Develop statements which serve as guidelines for international and auditing guidelines

IFAC Üyeleri ve Konseyi'nin **Ekim 1977'deki ilk toplantısında**, faaliyetlerin ilk beş yılında IFAC komitelerine ve personeline rehberlik etmek üzere 12-başlıklı çalışma programı hazırlandı. Bu çalışma programının birçok unsuru bugün hala kullanılmaktadır.

- Uluslararası rehber olarak kullanılmaya elverişli açıklamalar ve **denetim rehberleri (kılavuzları) hazırlamak**
- IFAC'ın bütün üye kurumlarının etik kodları içerisinde yer alacak temel ilkeleri belirlemek ve bunların iyileştirilmesini veya gerekli görüldüğünde bu gibi ilkeleri detaylandırmak
- İhtiyaçları tespit etmek ve programları veya muhasebecinin profesyonel eğitimini ve öğretimini sürdürmek
- Meslek mensuplarının işlerini daha etkili bir şekilde yürütmelerine **yardımcı olmak için** devlet muhasebesi uygulamalarının yönetimine ilişkin bilgileri toplamak, analiz etmek, araştırmak ve dağıtımını yapmak
- Finansal yönetim ve diğer yönetim teknikleri ve prosedürlerini değerlendirmek, geliştirmek ve raporlamak
- **Denetçilerin yasal sorumluluklarına ilişkin olası bir çalışma gibi, muhasebeciler için değer ifade eden diğer çalışmaların üstlenilmesi**
- Uluslararası ve **denetim rehberleri için kılavuz görevi görecek** açıklamalar geliştirmek

IFAC – International Federation of Accountants

- Establish the basic principles which should be included in the code of ethics of any member body of IFAC and to refine or elaborate on such principles as deemed appropriate
- Foster closer relationships with users of financial statements including preparers, trade unions, financial institutions, industry, governments, and others
- Maintain good relations with regional organizations and explore the potential for establishing other regional organizations, as well as assisting in their organizations and development
- Establish regular communications among the members of IFAC and other interested organizations, principally through an IFAC Newsletter
- Organize and promote the exchange of technical information, educational materials and professional publications, and other literature emanating from member bodies
- Organize and conduct an international congress of accountants approximately every five years
- Seek to expand the membership of IFAC
- IFAC'ın herhangi bir üye kuruluşunun etik kurallarına dahil edilmesi gereken temel ilkeleri oluşturmak ve gerekli görüldüğünde bu ilkeleri geliştirmek veya detaylandırmak
- Finansal tabloların hazırlayıcıları, ticaret birlikleri, finansal kurumlar, sanayi kesimi, hükümetler ve diğerleri dahil olmak üzere finansal tablo kullanıcılarıyla daha yakın ilişkiler geliştirmek
- Bölgesel kuruluşlarla iyi ilişkiler geliştirmek ve diğer bölgesel kuruluşların kurulması potansiyelini araştırmak, bunların organizasyonlarına ve kalkınmalarına yardımcı olmak
- IFAC üyeleri ve diğer ilgili kuruluşlar arasında, başta IFAC Haber Bülteni aracılığıyla düzenli iletişim kurmak
- Üye kuruluşlardan çıkan teknik bilgilerin, eğitim materyallerinin, mesleki yayınların ve diğer literatürün değişimini (paylaşımını) organize etmek ve teşvik etmek
- Yaklaşık her beş yılda bir uluslararası muhasebeciler kongresi organize etmek ve gerçekleştirmek
- IFAC üyeliğini genişletmeye çalışmak

IAASB – International Auditing and Assurance Standards Board

History

- The IAASB was founded in **March 1978** as the International Auditing Practices Committee (IAPC) under the auspices of the International Federation of Accountants. Its initial work focused on three areas: object and scope of audits of financial statements, engagement letters, and general auditing guidelines. In 1991, the IAPC's guidelines were recodified as International Standards on Auditing (ISAs).
- In 2001, a comprehensive review of the IAPC was undertaken, and in 2002, the IAPC was reconstituted as the International Auditing and Assurance Standards Board. In 2003, IFAC approved a series of reforms proposed by the Monitoring Group designed to, among other things, further strengthen the IAASB's standard-setting processes to be responsive to the public interest.

Tarih

- IAASB, **Mart 1978'de Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu'nun himayesinde** Uluslararası Denetim Uygulamaları Komitesi (IAPC) olarak kuruldu. İlk çalışması üç alana odaklandı: finansal tablo denetimlerinin amacı ve kapsamı, sözleşme mektupları ve genel denetim kılavuzları. **1991 yılında IAPC'nin yönergeleri Uluslararası Denetim Standartları (ISA'lar) olarak yeniden düzenlendi.**
- 2001 yılında IAPC'nin kapsamlı bir gözden geçirilmesi sağlandı ve 2002 yılında IAPC, Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu olarak yeniden yapılandırıldı. **2003 yılında IFAC, diğer şeylerin yanı sıra, IAASB'nin standart belirleme süreçlerini kamu çıkarına duyarlı olacak şekilde daha da güçlendirmek amacıyla tasarlanan, İzleme Grubu tarafından önerilen bir dizi reformu onayladı.**

IAASB – International Auditing and Assurance Standards Board

History

- In 2008, the IAASB completed a project to clarify the suite of ISAs, including applying new conventions to all ISAs, either as part of a substantive revision or through a limited redrafting to reflect the new conventions and matters of clarity generally.
- With the creation of the International Foundation for Ethics and Audit in 2023, the IAASB and the International Ethics Standards Board for Accountants transitioned to be part of the Foundation. The Foundation's establishment, and subsequent transition of the IAASB and IESBA from within IFAC to the new foundation, was part of a series of reforms proposed by the Monitoring Group to strengthen the standard-setting system and responsiveness to the public interest.

Tarih

- 2008 yılında IAASB, yeni kuralların tüm ISA'lara uygulanması da dahil olmak üzere, ISA'lar setinde açıklığa yönelik olarak, ya esaslı bir revizyonun parçası şeklinde ya da yeni kuralları ve genel olarak yeni açıklık konularını yansıtacak şekilde sınırlı bir yeniden taslak oluşturma yoluyla bir projeyi tamamladı.
- 2023 yılında Uluslararası Etik ve Denetim Vakfı'nın kurulmasıyla birlikte IAASB ve Muhasebeciler için Uluslararası Etik Standartları Kurulu, Vakfın bir parçası haline geldi. Vakfın kuruluşu ve ardından IAASB ile IESBA'nın IFAC bünyesinden yeni vakfa geçişi, standart belirleme sistemini ve kamu çıkarına duyarlılığı güçlendirmek amacıyla İzleme Grubu tarafından önerilen bir dizi reformun parçasıydı.

IAASB – International Auditing and Assurance Standards Board

- The International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) is an independent standard-setting body that serves the public interest by setting high-quality international standards for auditing, quality control, review, other assurance, and related services, and by facilitating the convergence of international and national standards. In doing so, the IAASB enhances the quality and uniformity of practice throughout the world and strengthens public confidence in the global auditing and assurance profession.
- The IAASB's Strategy for 2020-2023 and Work Plan for 2020-2021 sets three strategic objectives to focus IAASB priorities and resources on during 2020–2023.
- Increase the emphasis on emerging issues to ensure that the IAASB International Standards provide a foundation for high-quality audit, assurance and related services engagements
- Innovate the IAASB's ways of working to strengthen and broaden our agility, capabilities, and capacity to do the right work at the right time
- Maintain and deepen relationships with stakeholders to achieve globally relevant, progressive and operable standards
- Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB), denetim, kalite kontrol, inceleme, diğer güvence ve ilgili hizmetlere ilişkin yüksek kalitede uluslararası standartlar belirleyerek ve bunların yakınsamasını kolaylaştırarak kamu çıkarına hizmet eden bağımsız bir standart belirleyici organdır. uluslararası ve ulusal standartlar. Bunu yaparak IAASB, dünya çapındaki uygulamaların kalitesini ve tekdüzelikliğini artırır ve küresel denetim ve güvence mesleğine olan kamu güvenini güçlendirir.
- IAASB'nin 2020-2023 Stratejisi ve 2020-2021 Çalışma Planı, 2020-2023 döneminde IAASB önceliklerine ve kaynaklarına odaklanacak üç stratejik hedef belirlemektedir.
- 1. IAASB Uluslararası Standartlarının yüksek kalitede denetim, güvence ve ilgili hizmet taahhütleri için bir temel oluşturmasını sağlamak amacıyla ortaya çıkan sorunlara verilen önemi artırmak
- 2. Doğru işi doğru zamanda yapmak için çevikliğimizi, yeteneklerimizi ve kapasitemizi güçlendirmek ve genişletmek için IAASB'nin çalışma yöntemlerini yenilemek
- 3. Küresel düzeyde geçerli, ilerici ve uygulanabilir standartlara ulaşmak için paydaşlarla ilişkileri sürdürmek ve derinleştirmek

IAASB – International Auditing and Assurance Standards Board

- The Work Plan describes how the IAASB intends to increase its focus on emerging issues, while completing the existing work already committed to and underway. In the Work Plan, the IAASB anticipates standard-setting projects on going concern, fraud, and audit evidence, and work to address the needs of auditors of Less Complex Entities, among other topics. To support an evidence-based and structured consideration of new topics, the IAASB Work Plan highlights a new Framework for Activities, comprising several key components, to help the IAASB develop informed and targeted responses to address emerging issues and topics of global relevance.
- The IAASB follows a rigorous due process in developing its pronouncements. Input is obtained from a wide range of stakeholders including the IAASB's Consultative Advisory Group national auditing standard setters, IFAC member bodies and their members, regulatory and oversight bodies, firms, governmental agencies, investors, preparers, and the general public. Exposure Drafts of proposed pronouncements are posted on the website and comments are invited; final pronouncements are accompanied by a Basis for Conclusions with respect to comments received. The Public Interest Oversight Board (PIOB) oversees the work of the IAASB and its CAG to ensure that the activities of the IAASB follow due process and are responsive to the public interest.
- The IAASB is dedicated to operating as transparently as possible. IAASB meetings are open to the public and meeting agendas, agenda papers, and meeting highlights are posted on the website. In addition, the website includes [project histories](#), audio recordings of the IAASB meetings, IAASB Exposure Drafts and all comments made on those drafts by stakeholders.
- Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB), Çalışma Planı, IAASB'nin halihazırda taahhüt edilmiş ve devam etmekte olan mevcut çalışmayı tamamlarken, ortaya çıkan konulara olan odağını nasıl artırmayı planladığını açıklamaktadır. IAASB, Çalışma Planında işletmenin sürekliliği, dolandırıcılık ve denetim kanıtlarına ilişkin standart belirleyici projeler öngörmekte ve diğer konuların yanı sıra Daha Az Karmaşık Kuruluşların denetçilerinin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik çalışmalar öngörmektedir. IAASB Çalışma Planı, yeni konuların kanıta dayalı ve yapılandırılmış bir şekilde ele alınmasını desteklemek amacıyla, IAASB'nin küresel öneme sahip yeni ortaya çıkan sorunları ve konuları ele almak üzere bilinçli ve hedefli yanıtlar geliştirmesine yardımcı olmak amacıyla birkaç temel bileşenden oluşan yeni bir Faaliyet Çerçevesini vurgulamaktadır.
- IAASB, beyanlarını geliştirirken sıkı bir yasal süreç izlemektedir. IAASB'nin Danışma Danışma Grubu ulusal denetim standart belirleyicileri, IFAC üye kuruluşları ve üyeleri, düzenleyici ve gözetim organları, firmalar, devlet kurumları, yatırımcılar, hazırlayıcılar ve genel halk dahil olmak üzere çok çeşitli paydaşlardan girdi elde edilmektedir. Teklif edilen açıklamaların Taslakları web sitesinde yayınlanır ve yorumlar alınır; Nihai beyanlara, alınan yorumlara ilişkin Sonuç Esasları eşlik eder. Kamu Çıkarı Gözetim Kurulu (PIOB), IAASB'nin faaliyetlerinin yasal süreçleri takip etmesini ve kamu çıkarına duyarlı olmasını sağlamak için IAASB ve CAG'nin çalışmalarını denetler.
- IAASB mümkün olduğu kadar şeffaf bir şekilde çalışmaya kendini adanmıştır. IAASB toplantıları kamuya açıktır ve toplantı gündemleri, gündem ve toplantı özetleri web sitesinde yayınlanmaktadır. Ayrıca web sitesinde proje geçmişleri, IAASB toplantılarının ses kayıtları, IAASB İlk Taslakları ve paydaşlar tarafından bu taslaklar üzerinde yapılan tüm yorumlar yer almaktadır.

6102 – Türk Ticaret Kanunu

MADDE 397- (1) (Değişik: 26/6/2012-6335/18 md.) Dördüncü fıkra uyarınca denetime tabi olan anonim şirketlerin ve şirketler topluluğunun **finansal tabloları denetçi tarafından, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yayımlanan uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu Türkiye Denetim Standartlarına göre denetlenir.** Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgilerin, denetlenen finansal tablolar ile tutarlı olup olmadığı ve gerçeği yansıtıp yansıtmadığı da denetim kapsamı içindedir.

MADDE 398- (1) Şirketin ve topluluğun finansal tabloları ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun denetimi; envanterin, muhasebenin ve Türkiye Denetim Standartlarının öngördüğü ölçüde iç denetimin, bu Bölüm hükümleri anlamında 378 inci madde uyarınca verilen raporların ve 397 nci maddenin birinci fıkrası çerçevesinde yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun denetimidir. Bu denetim, Türkiye Muhasebe Standartlarına, kanuna ve esas sözleşmenin finansal tablolara ilişkin hükümlerine uyulup uyulmadığının incelenmesini de kapsar. Denetleme, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun belirlediği esaslar bağlamında, denetçilik mesleğinin gerekleriyle etiğine uygun bir şekilde ve özenle gerçekleştirilir. Denetleme, şirketin ve topluluğun, malvarlıksal ve finansal durumunun 515 inci madde anlamında dürüst resim ilkesine uygun olarak yansıtılıp yansıtılmadığını, yansıtılmamışsa sebeplerini, dürüstçe belirtecek şekilde yapılır.

VII – Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun yetkisi

MADDE 88- (Değişik: 26/6/2012-6335/9 md.) **(1)** 64 ilâ 88 inci madde hükümlerine tabi gerçek ve tüzel kişiler münferit ve konsolide finansal tablolarını düzenlerken, **Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan, Türkiye Muhasebe Standartlarına, kavramsal çerçevede yer alan muhasebe ilkelerine ve bunların ayrılmaz parçası olan yorumlara uymak ve bunları uygulamak zorundadır.** 514 ilâ 528 inci maddeler ile bu Kanunun ilgili diğer hükümleri saklıdır.

(2) Bu düzenlemeler, uygulamada birliği sağlamak ve finansal tablolara milletlerarası pazarlarda geçerlilik kazandırmak amacıyla, uluslararası standartlara uyumlu olacak şekilde, yalnız Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından belirlenir ve yayımlanır.

(3) **Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, değişik işletme büyüklükleri, sektörler ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlar için özel ve istisnai standartlar koymaya ve farklı düzenlemeler yapmaya yetkilidir.** Bu standart ve düzenlemeler, Türkiye Muhasebe Standartlarının cüz'ü addolunur.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI
STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI

DÜZENLEYİCİ ETKİ ANALİZİ REHBERİ

EKONOMİK MODELLEME VE KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ŞUBAT 2023

KGK'NIN YENİ YETKİLERİ (KHK/660)

Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 9 – (1) Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

e) (Değişik:3/11/2022-7420/42 md.) **Mevzuata aykırılıkları tespit edilen** bağımsız denetim kuruluşları, bağımsız denetçiler, bilgi sistemleri ve sürdürülebilirlik denetimi yapanlar **hakkında idari yaptırım kararı vermek**

n) (Mülga: 12/7/2013-6495/72 md.) (Yeniden düzenleme:3/11/2022-7420/42 md.) **Kurulca gerekli görülen durumlarda, bağımsız denetime tabi işletmelerin finansal tablolarının Kurumca yayımlanan standart ve düzenlemelere uyumunun gözetimini yapmak.**

ö) (Ek:3/11/2022-7420/42 md.) Uluslararası standartlarla uyumlu olacak şekilde **Türkiye Sürdürülebilirlik Standartlarını** belirlemek ve yayımlamak, gerektiğinde değişik işletme büyüklükleri ve sektörler itibarıyla farklı düzenlemeler yapmak, bu konularda denetim yapacakları yetkilendirmek ve gözetime tabi tutmak.

p) (Ek:3/11/2022-7420/42 md.) Bağımsız denetim kapsamındaki işletmelerden **bilgi sistemleri denetimine tabi olacakları belirlemek** ve bu denetimin uluslararası standartlara uygun olarak yürütülmesini teminen düzenleme, yetkilendirme ve gözetim yapmak.

r) (Ek:3/11/2022-7420/42 md.) Kurumun yetkili olduğu alanlara yönelik araştırma geliştirme, eğitim, sınav, tescil işlemleri yapmak amacıyla kurum bünyesinde merkez kurmak ve bunların faaliyet usul ve esaslarını belirlemek

DENETÇİYE YÜKLENEN YÜK (KHK/660 ve TTK)

KHK/660

Denetimden doğan sorumluluk

MADDE 24 – (1) Bağımsız denetim kuruluşları ve bağımsız denetçiler; denetledikleri finansal tablo, bilgi ve raporlara ilişkin olarak hazırladıkları bağımsız denetim raporlarının denetim standartlarına aykırı olması ile bu raporlardaki yanlış, eksik ve yanıltıcı bilgi ve kanaatler nedeniyle doğabilecek zararlardan hukuken sorumludurlar. Bağımsız denetim kuruluşları ve bağımsız denetçiler, verdikleri hizmetlerden doğabilecek zararları karşılamak amacıyla genel şartları Hazine Müsteşarlığınca belirlenen sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine Müsteşarlığının görüşü alınarak Kurulca belirlenir.

TTK

VI – Denetçinin sorumluluğu

MADDE 554- (Değişik: 26/6/2012-6335/29 md.)

(1) Şirketin ve şirketler topluluğunun yılsonu ve konsolide finansal tablolarını, raporlarını, hesaplarını denetleyen denetçi ve özel denetçiler; kanuni görevlerinin yerine getirilmesinde kusurlu hareket ettikleri takdirde, hem şirkete hem de pay sahipleri ile şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarar dolayısıyla sorumludur.

DENETÇİYE YÜKLENEN YÜK (KHK/660 ve TTK)

Kurumca yapılacak incelemeler

MADDE 25 – (1) Kurumca yapılacak seçilmiş denetim dosyalarının yeterli testini içeren kalite güvence sistemi incelemeleri; bağımsız denetim kuruluşlarınca gerçekleştirilmiş denetim çalışmalarının **Kurum standart ve düzenlemeleri çerçevesinde gözden geçirilmesi ve bu kuruluşların faaliyetlerinin Kurum düzenlemelerine uygunluğunun denetimi** ile harcanan kaynakların nitelik ve niceliği, alınan denetim ücreti ve bağımsız denetim kuruluşunun iç kontrol sistemi ile ilgili değerlendirmesini kapsar. İncelemeler, ilk denetim sözleşmesinin imza tarihinden itibaren; kamu yararını ilgilendiren kuruluşları denetleyen bağımsız denetim kuruluşları için asgari üç yılda bir, diğerleri için ise asgari altı yılda bir yapılır. (Ek cümle:3/11/2022-7420/44 md.) İzleyen incelemelerde ise süre önceki incelemeye ilişkin Kurul kararını takip eden takvim yılından itibaren yeniden başlar. Kurumun; planlanmış bu incelemeler yanında ihbar, şikayet, bildirim gibi durumlarda ve gerekli görülen diğer hallerde inceleme yapma ve yaptırma yetkisi saklıdır.

(5) (Değişik:3/11/2022-7420/44 md.) Kurumca yapılan incelemeler sonucunda bağımsız denetim kuruluşları, bağımsız denetçiler, bilgi sistemleri ve sürdürülebilirlik denetimi yapanlar hakkında **ikaz, uyarı, faaliyetin kısıtlanması, faaliyet izninin askıya alınması ve iptali dahil olmak üzere uygun yaptırımlar** uygulanır. Bu fıkrada belirtilen **idari yaptırımlara karar verilmiş olması, ayrıca idari para cezasına karar verilmesine engel teşkil etmez.**

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI
STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI

DÜZENLEYİCİ ETKİ ANALİZİ REHBERİ

EKONOMİK MODELLEME VE KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ŞUBAT 2023

DENETÇİYE YÜKLENEN YÜK (Bağımsız Denetim Yönetmeliği)

İdari yaptırımlar

MADDE 39 -(1) İnceleme ve denetimler, ihbar ve şikâyetler ya da diğer kurum ve kuruluşların bildirimleri sonucunda, yaptıkları denetim çalışmaları ve faaliyetleriyle, 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye,(Değişik ibare:RG-21/7/2017-30130)Türk Ticaret Kanununda yer alan denetime ilişkin hükümlere ve Kurum düzenlemelerine aykırı hareket ettikleri tespit edilenlere,(Mülga ibare:RG-21/10/2014-29152)(...) aykırılıkların mahiyetine bağlı olarak Kurul kararıyla;

a) Uyarı,

b) Faaliyet iznini askıya alma,

c) Faaliyet iznini iptal etme,

yaptırımları uygulanır.

(2) (Ek:RG-21/10/2014-29152)Kurul tarafından, 26/9/2011 tarihli ve **660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dayanılarak yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket edilmesi halinde** 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 26 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca idari para cezası yaptırımına karar verilir. Birinci fıkrada belirtilen idari yaptırımlara karar verilmiş olması, ayrıca idari para cezasına karar verilmesine engel teşkil etmez.

DENETÇİYE YÜKLENEN YÜK (Bağımsız Denetim Yönetmeliği)

Uyarı

MADDE 40 – (1) Denetim kuruluşlarına veya denetçilere;

- a) Denetim faaliyetinin, fiilin ağırlığına göre daha ağır bir yaptırım gerektirmeyen şekilde, **TDS'ye aykırı olarak yürütülmesi,**
 - b) Bağımsızlığı tehdit eden hususlara ilişkin gerekli önlemlerin alınmaması ve bunlara ilişkin değerlendirmelerin kayda geçirilmemesi,
 - c) 20nci maddede belirtilen kalite kontrol sisteminin oluşturulmaması,
 - g) 28 inci madde uyarınca görevlendirilmesi uygun görülenler dışında sorumlu denetçi görevlendirilmesi,
 - k) Kurumca belirlenen ücret tarifesine uyulmaması,
 - l) (Değişik:RG-21/7/2017-30130) Denetim raporlarının süresi içerisinde tamamlanarak ilgili yerlere teslim edilmemesi,
 - n) **Bu maddede yer almamakla birlikte diğer ilgili mevzuatta uyarı yaptırımını gerektiren benzer diğer durumların tespit edilmesi,**
- hallerinde uyarı yaptırımını uygulanır.

DENETÇİYE YÜKLENEN YÜK (Bağımsız Denetim Yönetmeliği)

Uyarı

Faaliyet iznini askıya alma

MADDE 41 -(1) Aşağıda belirtilen aykırılıklarda bulunulduğunun tespit edilmesi halinde, **denetim kuruluşlarının ve denetçilerin faaliyet izinleri** fiilin ağırlığı dikkate alınarak, iki yılı geçmemek üzere Kurul kararıyla belirlenen süreyle askıya alınır:

- a) **Uyarı yaptırımını gerektiren fiilin, uyarıya rağmen devamı veya yaptırımın kesinleşmesinden itibaren iki yıl içinde tekerrürü ya da bu süre içinde uyarı yaptırımını gerektiren farklı fiillerin üçüncü defa işlenmesi.**
- b) TDS çerçevesinde gerekli mesleki özen ve titizlik gösterilmeksizin gerçeğe aykırı görüş bildirilmesi.
- c) Yapılan denetim çalışmalarında, TDS çerçevesinde dürüstlük, tarafsızlık, bağımsızlık, mesleki yeterlilik ve özen, sır saklama, mesleğe uygun davranış ve diğer etik ilkelere uyulmaması, kaliteli ve güvenilir denetimler gerçekleştirilmemesi.
- ç) (Ek:RG-21/7/2017-30130) 11 inci maddeye aykırı davranılması,
- d) Denetlenen işletmeye 22 nci maddenin beşinci fıkrasına aykırı olarak hizmet verilmiş olması.
- e) 26 ncı maddede belirtilen denetim kısıtlamalarına riayet edilmemesi.
- f) (Değişik ibare:RG-21/7/2017-30130) Denetimlerde, 27 nci madde uyarınca denetim ekiplerinde aranan koşullara aykırı davranılması.
- g) Mevzuatta faaliyet izinlerini askıya almayı gerektiren diğer durumların tespit edilmesi.

KGK UZMANLARINCA TESPİT EDİLEN ve TARAFIMCA YARGIYA GÖTÜRÜLEN BAZI AYKIRILIKLAR

1. Denetim Şirketi tarafından denetlenen şirketlerin **TMSF'yle olan borçlarının** ve alacaklarının teyidinin yapılmadığı tespiti.
2. Denetlenen Şirket'e ilişkin bağımsız denetçi raporunda "Açıklamalar" başlığı altında yer alan bölümün BDS 706 Paragraf 5 uyarınca "Diğer hususlar paragrafi" olduğu, Denetim Şirketinin iddia ettiği gibi BDS 700 Paragraf A45 kapsamında yapılan bir açıklama olmadığı iddia edilmektedir. (Referans verilen BDS 700 ve BDS 706 2014 yılı versiyonlarıdır.)
3. Yapılan **stok sayımının gerçekleştirildiği yer bilgisinin yer almadığı**, Stok sayımının 02.01.2018 tarihinde gerçekleştirildiği ve 02.01.2018 ile finansal tablo tarihi (31.12.2017) arasında stoklarda meydana gelen değişiklikler için denetim prosedürü uygulanmadığı, Denetlenen Şirketten stok sayım tutanaklarının temin edildiği ve bu belgeler üzerinden stoklara ilişkin güvence elde edilmeye çalışıldığı, Stok sayım sonuçlarının gerçeği yansıtmadığına ilişkin ilgili denetim prosedürlerinin uygulanmadığı, Sayımı yapılan stokların örnekleme riskini kabul edilebilir makul bir seviyeye indirmeye yetecek bir örneklem büyüklüğüne karar verilmediği, Hareket görmeyen stokların varlığına veya kullanımdan çekilen stok olup olmadığına ilişkin herhangi bir çalışmanın bulunmadığı tespitleri.
4. **Yüzde 100'ü sayılan bir stok grubunda örnekleme yapılmadığı şeklindeki aykırılık iddiası.**
5. İşletmenin sürekliliğinin devamına ilişkin sadece finansal tablo analizleri yapıldığı ve bu çalışmanın dikkate alındığı ancak elde edilen analiz sonuçları ile yapılan açıklamalar doğrultusunda ciddi şüphe oluşturabilecek olay ve şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığına ilişkin edinilen mütalaaların değerlendirilmediği ve işletmenin sürekliliğine ilişkin sahip olduğu bilgiler konusunda yönetimin sorgulanmadığı,
 - en az 12 aylık bir süreci kapsamak şartıyla işletmenin sürekliliğinin devamına ilişkin önemli bir belirsizliğin var olup olmadığı konusunda bir sonuca varmak için yönetimin yapmış olduğu değerlendirme hususunda yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmediği

KGK UZMANLARINCA TESPİT EDİLEN ve TARAFIMCA YARGIYA GÖTÜRÜLEN BAZI AYKIRILIKLAR

6. Denetlenen Şirketin tabi olduğu mevzuata aykırı işlemlerin tespiti bakımından bu mevzuata ilişkin çalışma yapılmadığı ve aykırılık durumlarının sorgulanmadığı iddiası.

Denetlenen şirket bir çay üretim şirketidir ve İLGİLİ MEVZUAT olarak ÇAY KANUNU tespit edilebilmektedir.

ÇAY KANUNU

- Kanun Numarası : 3092 Kabul Tarihi : 4/12/1984
- Madde 1 - Çay tarımı, üretimi, işletmesi ve satışı bu Kanun hükümleri dairesinde serbesttir.
- Gerçek ve tüzelkişiler yaş çay işleme ve çay paketleme fabrikaları kurup, işletebilirler, ihtiyaçları olan yaş çay yaprağını doğrudan üreticiden satın alabilirler.
- Madde 2 - Çay tarım alanları Bakanlar Kurulunca tespit edilir. Bu alanlar dışında çay tarımı yapmak yasaktır.
- Çay tarım alanlarına giren yerlerde çay bahçesi kuracak olanlar önceden ruhsatname almak zorundadırlar. Ruhsatname verilmesine dair esaslar ilgili bakanlıkça tespit edilir.
- Ruhsatsız olarak çay bahçesi kuranların çaylıkları söktürüldüğü gibi, her dekar için 75 bin TL. ağır para cezasına hükmedilir. Daha küçük alanlar için bu para cezası oranlanarak uygulanır.
- Geçici Madde 1 - Bu Kanunun yürürlüğünden önce ilgili mevzuata göre, Devletle üretici arasında doğmuş haklar saklı olup, verilmiş olan çay ekimi ile ilgili ruhsatlar da geçerlidir.
- Madde 3 -
 - a) 27/3/1940 tarihli ve 3788, 20/5/1942 tarihli ve 4223, 4/7/1953 tarihli ve 6133 sayılı kanunlar,
 - b) 9/2/1340 tarihli ve 407, 7/6/1949 tarihli ve 5433 sayılı kanunların çayla ilgili hükümleri, Yürürlükten kaldırılmıştır.
- Madde 4 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.
- Madde 5 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

YARGILAMA SÜRECİ

İdare Mahkemesi

Vergi Mahkemesi

Sulh Ceza Mahkemesi

Anayasa -md. 125

Yargı yetkisi, idarî eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlı olup, hiçbir surette yerindelik denetimi şeklinde kullanılamaz. Yürütme görevinin kanunlarda gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idarî eylem ve işlem niteliğinde veya takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı verilemez.

İdari Yargılama Usulü Kanunu

MADDE 2

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya **idarenin takdir yetkisini kaldırarak biçimde** yargı kararı veremezler.

TAKDİR YETKİSİ

Anayasa -md. 125

İdari Yargılama Usulü Kanunu - md. 2

İdarenin takdir yetkisi

Türkiye Denetim Standartları

Denetçi muhakemesi – Denetçi takdir yetkisi – Denetçi değerlendirmesi ...

- **Dr. Abdullah YAVAŞ – Avukat**
- **(532) 417 33 12**
- **ayavas@abdullahyavas.com**